

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Václava Klause, Petra Fialy, Zbyňka Stanjury a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 61)

Vláda na své schůzi dne 21. února 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k němu **nesouhlasné** stanovisko z těchto důvodů:

1. Vláda považuje za nutné zahájit diskusi k povinnosti přijímat od roku 2020 do mateřských škol zřízených obcí nebo svazkem obcí děti od dvou let věku. Změny provedené v posledních letech v sociálních dávkách, zejména v rodičovském příspěvku, byly koncipovány s požadovaným zvýšením flexibility čerpání této dávky, a to za účelem umožnění rychlejšího návratu žen na trh práce. Zrušení povinnosti přijímat děti od dvou let věku do mateřské školy významně oslabí pozitivní dopad flexibilnějších možností čerpání rodičovského příspěvku a směřuje proti trendu sladování pracovního a rodinného života. Garance míst v mateřských školách rovněž pomáhá státu ušetřit díky zvýšení zaměstnanosti matek malých dětí, a to nejen tím, že za ně není třeba platit zdravotní pojištění, ale i tím, že do systému přispějí odvody na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, a v neposlední řadě se tak posiluje i příjmová stránka rozpočtu o nepřímé daně rodičů. Vláda si je nicméně vědoma též dopadů na rozpočty obcí spojené s povinným budováním kapacit pro celou dvouletou populaci, zvláště s ohledem na skutečnost, že se opatření bude odhadem týkat třetiny až poloviny rodičů dvouletých dětí. Vláda proto zamýšlí připravit vlastní návrh novely školského zákona, kterým bude předmětná problematika řešena.
2. Pokud se jedná o návrh zrušit povinné předškolní vzdělávání v mateřských školách v rozsahu jednoho školního roku pro děti, které dosáhly pátého roku věku, vláda uvádí, že deklarovaným cílem tohoto opatření bylo zajištění adekvátní přípravy pětiletých dětí na zahájení povinné školní docházky a toto opatření je jedním z opatření Strategie

vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 zaměřených na snížení nerovnosti ve vzdělávání. V této souvislosti vláda zdůrazňuje, že podle řady odborných názorů má zejména v případě dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí kvalifikované a pravidelné vzdělávání od raného věku velký potenciál eliminovat některá znevýhodnění, která si děti přinášejí z rodiny, a zvýšit jejich vzdělávací šance. Zavedení povinného předškolního vzdělávání je navíc jedním z kroků pro provedení opatření Akčního plánu pro výkon rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní proti České republice a i z tohoto důvodu je žádoucí je nerušit. Dalším důvodem pro zavedení předmětné povinnosti bylo také snížení podílu dětí s odkladem povinné školní docházky. Vláda dále upozorňuje, že platná právní úprava je velmi krátce účinná a změna nebo případné zrušení povinného předškolního vzdělávání by byly opodstatněné teprve na základě vyhodnocení jeho fungování a s delším časovým odstupem.

3. Předložený návrh zákona dále ruší bezúplatnost vzdělávání dětí v mateřské škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, stejně jako bezúplatnost vzdělávání v přípravné třídě základní školy a v přípravném stupni základní školy speciální v případě škol zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí. Tato změna je v odůvodnění zcela opomíjena. Nehledě na to, že se zrušení bezplatné docházky do předškolního zařízení u pětiletých dětí a dětí s odloženým nástupem do základní školy odrazí na zvýšení požadavků na sociální dávky u sociálně slabších rodin, jedná se podle názoru vlády o nevhodný návrh z důvodu možného snížení dostupnosti předškolního vzdělávání právě pro děti, které předškolní vzdělání nejvíce potřebují. Přijetí tohoto návrhu by zcela jistě omezilo vzdělávací příležitosti a jejich potenciální vyrovnávání zejména u dětí a žáků s nízkým socioekonomickým zázemím. Vláda připomíná, že se nejedná o návrat k předchozímu právnímu stavu, neboť vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí a v přípravné třídě základní školy bylo po celou dobu účinnosti školského zákona vždy poskytováno bezúplatně.
4. Předložený návrh zákona obsahuje též legislativně-technické nedostatky. Zejména je v této souvislosti třeba upozornit na v čl. II návrhu obsažené nevhodné přecíslování novelizačních bodů v zákoně č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které není promítnuto do čl. IV tohoto zákona, což by mohlo způsobit problémy ve vztahu k dělené účinnosti tohoto zákona.